

نظرات استاد احمد قابل در جلسه بحث و بررسی حقوق زنان

جلسه بحث و بررسی حقوق زنان تحت عنوان زنان موانع و فرصتها با حضور استاد احمد قابل به همت انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی اصفهان برگزار شد.

در ابتدای مراسم آقای احمد قابل با ذکر این نکته که وی با متن اولیه دین (قرآن و روایات) سروکار داشته و از سال 64 به تحقیق پرداخته گفت: در مورد آنچه در قرآن درباره زنان آمده باید به این نکات توجه شود:

1- از یاد نبردن اینکه هدف نهایی رسیدن به عدالت مطلق است.

2- پیامبر به عنوان یک واقعیت، اقتضای زندگی بشر را مورد توجه قرار داده و به اندازه عقل آنها سخن گفته و فقط تک مضراهایی برای آیندگان باقی گذاشته اند.

به علی اعتراض کردند که پیامبر فرمود موهایتان را خضاب کنید. و علی می فرماید: یک زمانی پیامبر این را گفت، چون در آن زمان جنگ بود این دستور داده شد تا دشمنان با دیدن ما از لحاظ روانی ضعیف شوند. ولی الان که زمان اقتدار اسلام است، امروز وظیفه نیست و اختیار است. آنچه که دین در مورد حقوق زن و مرد مطرح نموده، اگر مورد اعتراض عقول بشر واقع شد که این عادلانه نیست و در بررسی عقلی، عقلای بشر به این نتیجه رسیدند که نسخه عادلانه تر وجود دارد، چون متن دین عدالت مطلق است، باید بدون تردید نسخه ناعادلانه تر به نفع نسخه عادلانه تر کنار برود.

ایشان در مورد شهادت زنان گفت: بنده اعتقاد ندارم که همه جا شهادت دو زن به اندازه یک مرد است. در حدود الهی کسانی معتقدند زن حق شهادت دارد. مثلاً شیخ طوسی و ابن جنید اسحاقی و ابن باقی و پدر شیخ صدوق ابن حمزه. در اموری خاص نسبت 2 به 1 زن به مرد به هم می خورد. بعضی معتقدند که این نسبت 1 به 1 است و بعضی حتی معتقدند که شهادت 1 زن به اندازه 2 مرد است. پس این نسبت 2 به 1 زن به مرد در مورد شهادت حکم کلی نیست. و بعضی به اتکای بعضی روایات به بعضی جاها نسبت دادند. ولی بنده هیچ ملاکی بر برابری شهادت 2 زن با 1 مرد در همه جا پیدا نکردم، ولی در بعضی جاها چرا و این همانطور که در قرآن آمده به علت عدم حضور اجتماعی زن در جامعه است.

آقای موسوی بجنوردی منسوب امام خمینی به عنوان فقیه در شورای عالی قضایی در زمان امام همانطور که در روزنامه ها چاپ شد معتقدند که زن و مرد در شهادت برابرند. پس این نظر بنیانگذار جمهوری اسلامی است و نمی شود گفت چون اکثریت چیز دیگری می گویند پس آن چیز درست و مسلم است و من اگر یک روایت صحیح پیدا کنم که بگویند زن حق شهادت دارد من آنرا می پذیرم و این حق را هم دارم و صحیح هم است.

وی در جواب این سوال که آیا خواندن ترانه توسط زن حرام است گفت:

اگر نامحرم نباشد همه فقها معتقد هستند که مانعی ندارد. حتی آقای خاتمی ادعا کرده که دستخطی از امام دارد که تکخوانی زن هم ایرادی ندارد حتی برای عرضه کردن در رادیو و تلویزیون که چون امام در قید حیات نیستند این دست خط را منتشر نمی کنند. در مورد معنای غنا هم فقهای شیعه 24 نظر مختلف دارند و بعضی معتقدند که اگر در آن حرفهای نامربوط و کفر آمیز و منافی عفت نباشد ایرادی ندارد مثل فیض کاشانی و آخوند خراسانی.

استاد احمد قابل در جواب این سوال که به نظر شما چه حقی از زنان زایل شده که باید به آنها واگذار کرد گفت: حق زن در مورد کار خانه و حتی شیر دادن زن به بچه که از نظر قوانین اسلام وظیفه نیست. ولی جامعه کار زن در خانه را به رسمیت نمی شناسد یا در مورد طلاق اگر زنی متقاضی جدایی باشد، مرد حق دارد طلاق ندهد و چون زن در خانه او نیست نفقه هم نمی دهد، مگر اینکه زن ثابت کند مرد به او ظلم می کند که در این صورت با مراجعه به حاکم، از او می خواهد که طلاق بگیرد.

در حالیکه در متون اسلامی اینطور نیست و همان بحث خلع پیش می آید که زن اگر ناراضی بود حتی اگر در شهر دیگری باشد می تواند به حاکم مراجعه کند و ادعا کند که مهرم را می بخشم و از زندگی او کنار می روم و خود این حرف طلاق است و در متن روایت هست که به محض اینکه زن این حرف را زد طلاق داده شده و

از حالا به بعد فقط باید مهر را بدهد. به محض اینکه این کار را کرد مالک نفس خودش است و کسی حق تسلط بر او را ندارد.

ولی متأسفانه آقایان فتوا ندادند، بعد می گویند شرط ضمن عقد گذاشته شود و کار را دشوار کردند، در جایی که روایتی به این صراحت حق خلع را به زن می دهد. در واقع در اینجا آقایان تحت تأثیر زمانه خود چنین فتوایی ندادند و نپذیرفتند که این امر از دست مرد خارج شود و قسمتی هم در اختیار زن باشد.

وی در جواب سوالی در مورد کنوانسیون منع تبعیض علیه زنان گفت:

بحث حقوق بشر امروز به صورت یک اجماع بین المللی مطرح است و به صورت یک مساله کلامی هم هست صرف نظر از اینکه یک مساله حقوقی باشد. حقوقی شدن متن اعلامیه جهانی حقوق بشر در قالب کنوانسیونهایی است که بعداً به تصویب می رسد از جمله در مورد برابری حقوق زن و مرد که به صورت کلی در متن اعلامیه جهانی حقوق بشر دیده شده بود و به صورت جزئی این کنوانسیون را به تصویب رساندند. در آنجا پیش بینی شده که کلیه قوانین کشورهای امضاء کننده که منافی اصل تساوی حقوق زن و مرد است باید اصلاح شود که این موضوع جنجال آفرید. سازمان عفو بین الملل و اجلاس کنوانسیون اخطار کردند به کشورهای که امضاء کننده اصل اعلامیه حقوق بشر هستند از جمله ایران. ولی (در داخل) این مواضع را نپذیرفتند به این بهانه که بعضی از این مواضع مخالف شرع مسلم است.

اگر بخواهیم تفسیر این قوانین و مواد کنوانسیون را بسپاریم به بعد صرفاً آن چیزی که تاکنون در حوزه بین الملل جلوه کرده به طور طبیعی بعضی از قسمتهایش معارض در می آید. ولی مشکل اینجاست که ما در تفسیر این قوانین حضور نداریم، در حالیکه جامعه بین المللی محتاج حضور کارشناسان حقوقی اسلامی است که در بسیاری از موارد آنها از مواضع کارشناسان اسلامی دفاع کردند. زیرا همانطور که می دانید دانشمندان پایه گذار این قوانین با الفاظ حقوقی هستند و در بسیاری از موارد دیده شده که حتی یک مسیحی از نظریات یک کارشناس حقوق اسلامی دفاع کرده است. وقتی ما حضور نداریم یک عده ماجراجو که هدفشان علنی کردن تعارض جامعه بین الملل با کل جهان اسلام است تفسیرهایی ارائه می کنند، مثلاً از آزادی حق ازدواج و تشکیل خانواده که در اعلامیه جهانی حقوق بشر آمده همجنس بازی را در آورند. بنابراین این نرفتها و قهر کردنها عملاً نتیجه مثبتی به ما نداده است. بر عکس باید حضور داشته باشیم و با حضور علمی خود جامعه بین الملل را تحت تأثیر قرار دهیم.

همچنین استاد احمد قابل در جواب سوالی پیرامون حجاب زن موقع خواندن نماز گفت:

زن می تواند در جایی که نامحرم نیست مثلاً در خانه یا در مسجدی که برده دارد با همان لباس معمولی که دارد (نماز بخواند). اینرا ابن جنید اسکافی از فقهای شیعه فتوا داده که مانعی ندارد و تنها معیاری که اسکافی مطرح می کند پوشاندن عورت است که این مورد 2 روایت صحیحه هم دارد. البته آقایانی که این فتوا را نمی دهند روایاتی دارند، ولی اگر آن روایات بررسی شود مربوط به جاهایی است که مرد نامحرم حضور دارد و این 2 روایت مال زمانی است که ناظر نامحرم نباشد.

وی در جواب سوالی پیرامون محاکمه خود در دادگاه ویژه روحانیت گفت: مصاحبه ای داشتم با رادیو آزادی بعد از دستگیری آقای لقمانیان، استدلال کردم - در بازجوییها هم ثابت شد- بیانات و عملکرد مقام رهبری حتی اگر خودشان هم نخواهند در حمایت از برخی از نهادها مثلاً شورای نگهبان و قوه قضائیه به صورت قانونی و شرعی سبب شده این نهادها جسارت پیدا کنند که عملاً حقوق قانونی مجلس را از او سلب کنند.

در پایان لازم به ذکر است که دومین جلسه از جلسات حقوق زنان قرار بود در این هفته با حضور خانم شیرین عبادی برگزار شود که بنا به عدم حضور ایشان در ایران به زمانی دیگر موکول شد. سومین جلسه هفته آینده با حضور خانم شادی صدر - عضو تحریریه روزنامه پاس نو - برگزار می گردد.